

tionem. — Resp. II. Patitur nihilominus data n. 11. Conclusio quasdam limitationes, danturque nonnulli casus, in quibus taciturnitas præhabitæ ab alio possessionis facti non vitiat rescriptum ad beneficia impetratum. Ita communis; idque probatur inductione. Sic imprimis præter possessionem facti notorie nvalidam, seu non coloratam, juxta proxime dicta.

14. *Nempe quando rescriptum Papæ continet clausulam: Motu proprio. Motus proprius tollit subreptionem.* — Limitatur dicta conclusio, quando rescriptum Papæ continet clausulam, « Motu proprio. » Nam motus proprius tollit subreptionem, c. *Si motu.* 23. de *Præbend.* in 6. sicque tenet ejusmodi rescriptum, atque collatio beneficii per illud obtenta, non obstante taciturnitate possessionis facti, etiam coloratæ. Abbas, c. *Cum nostris.* n. 19. et Barbosa, ibid. n. 2, h. t.; Garcias, part. X. de *Benefic.* cap. 1. n. 49; Menochius, l. II. de *Arbitrar. judic.* cas. 201, n. 142. citans alios. Neque enim verisimile est, quod Papa motu proprio conferens beneficium, non fuisset illud collaturus, si præscivisset, possessionem alterius veram et legitimam non esse, licet extiterit colorata.

15. *Item, quando rescriptum Papæ continet clausulam: Amoto quolibet illicito detentore.* — Limitatur secundo, quando rescriptum Papæ continet clausulam, « Amoto quolibet illicito detentore: » nam, ubi apponitur hæc clausula, satis videtur mentio facta coloratæ duntaxat, atque re ipsa injustæ possessionis alterius, hæcque censetur exclusa. Abbas, loc. cit. numer. 21; Menochius, d. cas. 201, n. 141, citans Rotam decis. 38. et decis. 69. de *Rescript.* in antiq.; Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. Gloss. 15. §. 1. n. 68. Barbosa, tract. de *Clausulis usu frequent.* claus. 7, n. 2. citans alios.

16. *Dummodo hæc clausula sit posita in litteris gratositas, et non tantum in executione gratiæ.* — Notant tamen allegati doctores, quod præfata clausula tollat quidem vitium taciturnitatis coloratæ possessionis alienæ, quando est posita in litteris gratositas, seu in dispositione gratiæ: secus vero esse, si ponatur tantum in executione gratiæ. Etenim illa, quæ apponuntur in executione gratiæ, non firmannt gratiam adversus vitium subreptionis, arg. Clem. I. in fin. de *Præbend.* ac notant Abbas, Menochius et Barbosa, ubi supra, n. 3, allegans alios; atque exinde n. 4, subjungens, quod executor debeat co-

gnoscere de colore tituli, non obstante clausula ista.

17. *Aliæ limitationes. Remissive.* — Tacentur nonnullæ aliæ limitationes præfate conclusionis, quarum universi septem adducit Menochius, d. cas. 201, n. 140, et seqq. Et quia hodie de stylo Curie solet in talibus rescriptis plerumque apponi aliqua dictarum clausularum, et præsertim illa, « Amoto quolibet illicito detentore: » hinc dicta n. 11. Conclusio in praxi vix amplius habet locum.

§ II.

DE CONCESSIONE, AC PROMISSIONE BENEFICIORUM NON VACANTUM: UBI ET DE CANONICIS SUPERNUMERARIIS.

18. *Beneficia nondum vacantia nec concedi possunt per prælatos Papa inferiores, nec promitti.* — Quæritur I. An beneficium nondum vacans concedi, vel saltem promitti valeat? Resp. I. Beneficia nondum vacantia nec concedi possunt per prælatos Papa inferiores, nec promitti. Textus est expressus in c. *Nulla.* 2. h. t. quod est desumptam est concilio Lateranensi, celebrato sub Alexandro III. et sic sonat: « Nulla ecclesiastica ministeria, seu etiam beneficia, vel Ecclesiæ tribuantur alicui, seu promittantur, antequam vacent: Ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cujus locum, et beneficium se crediderit successurum. Cum enim in ipsis etiam legibus gentilium inveniatur inhibendum, turpe est, et divini plenum animadversione judicii, si locum in Ecclesia Dei, futuræ successionis expectatio habeat, quam ipsi etiam gentiles condemnare curarunt. » Hæc ibi: juncta Glossa 7. *Condemnare*, plures ejusmodi leges civiles allegante. Concordat c. *Relatum.* 3. et c. *Ex tenore.* 13. h. t. et c. *Detestanda.* 2. eod. in 6. et novissime concilium Tridentinum, sess. 24. cap. XIX. de *Reform.* atque amplius patebit ex dicendis in progressu: quanquam præmissa conclusio solum procedat de Prælatibus Papa inferioribus: nam secus esse dicendum de Papa, expresso dicitur infra n. 40. et seqq.

19. *Beneficii vacaturi promissio nihil valet, nullamque inducit obligationem.* — Resp. II. Beneficii vacaturi promissio nihil valet nullamque inducit obligationem. Ita communis; atque patet ex d. c. *Ex tenore.* 13. h. t. et c. *Detestanda.* 2. h. t. in 6. In quo posteriori

§ II. DE CONCESSIONE AC PROMISSIONE BENEFICIORUM NON VACANTUM, ETC. 37

loco quælibet promissio vacaturi beneficii reprobatur, sequentibus verbis: « Nos malis hujusmodi, et animarum periculis occurrere volentes, promissiones easdem, et alias quascunque, sub quovis modo, aut forma verborum de cætero faciendas, per quas directe vel indirecte aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate apostolica penitus reprobamus, et omnino viribus vacuum: decernentes, per eas, vel ipsarum aliquam, ad providendum alicui nullum deinceps quomodolibet obligari. » Hæc ibi. Accedit ratio, quia, cum promissiones beneficii vacaturi sint contra jus commune, atque expressam prohibitionem concilii generalis, in c. *Nulla.* 2. h. t. relati, cum similibus; hoc ipso nulla ex ipsi oriri potest obligatio, juxta cap. ult. de *Pactis*, ibi: « Pactum turpe, vel rei turpis, aut impossibilis de jure, vel de facto, nullam obligationem inducit. » Concordat reg. 64. jur. in 6: « Quæ contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi. »

20. *Etiamsi data fuisset in scriptis.* — Atque istud ampliatur ad illum casum, quo ejusmodi promissio beneficii vacaturi data fuit in scriptis. Nam talis promissio, etiam scriptio consignata, atque in judicio producta, non tenet, neque promittentem obligat; eo quod attentata fuerit contra statutum concilii generalis proxime relati, text. clar. c. *Ex tenore.* 14. h. t.

21. *Neque obstat appellatio in contrarium.* — Nec obstat appellatio eorum, quibus promissa fuerunt beneficia necdum vacantia. Adhuc enim hac non obstante possunt, et debent eadem, postquam vacaverint, personis idoneis conferri. Textus est in c. *Relatum.* 3, h. t., ibi: « Cum in Lateranensi concilio promissiones factæ de Ecclesiis non vacantibus sint cassatæ: prætextu appellationis eorum, qui dictis promissionibus innituntur, omitti non debet, quin Ecclesiæ, cum vacaverint, de personis idoneis ordinentur. » Hæc ibi. Nec immerito; nam appellatio censetur frivola, et iniqua, quæ fit contra jus clarum; sicque ipsi non est deferendum, arg. c. *Consuluit.* 29. juncta Glossa fin. de *Appellat.* et. c. *Relatum.* 4. de *Cleric. non resident.* estque jam dictum supra lib. II. tit. XXVIII. de *Appellationibus.* § 11. n. 308.

22. *Solvitur notabilis instantia, desumpta ex c. Accedens h. t. quod postea fuit correctum.* Concordat tempora, et concordabis jura. — Objicies breviter contra præmissam con-

clusionem. In c. *Accedens.* 14. h. t. obligatur prælatus promittere beneficium sub hæc forma, *Cum poterit: vel, Cum facultas se obtulerit.* Quia, ut inquit Pontifex ibidem, « aliud est, prælatum promittere beneficii collationem, *Cum poterit;* aliud, *Cum vacabit;* cum in multis casibus se facultas offerre posset, in quibus collatio non esset in expectatione vacaturi beneficii differenda: » ergo data conclusio non subsistit. Resp. cum Fagnano in c. *Nulla.* n. 6, h. t. et aliis, quod beneficium promittens dicto modo, olim quidem fuerit obligatus; hodie vero non: idque fit propter novam constitutionem Bonifacii VIII. in c. *Detestanda.* 2, h. t., in 6. relata. Ibi quippe prior illa constitutio expresse revocatur, ob plurima incommoda, et gravamina inde subsequenda; et omnes omnino promissiones: tam sub prædicta, quam quacunque alia verborum forma conceptæ, « per quas directe, vel indirecte aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate apostolica penitus reprobantur, et omnino viribus vacuum. » Unde impræsentarium subintrat illud vulgatum: « Concordat tempora, et concordabis jura. » Glossa can. *Si Ecclesia.* 23. q. 4. 7. *Temporibus.* et communis.

23. *An, et qualiter, præmissis non obstantibus, possint recipi canonici supernumerarii cum expectatione futuræ præbendæ?* — Quæritur II. An, et qualiter, præmissis non obstantibus, possint recipi canonici supernumerarii, cum expectatione futuræ præbendæ? Resp. I. Quæstio hæc notabilem continet instantiam contra proxime dicta de prohibita promissione, hujusque invaliditate quoad præbendam, seu Ecclesiam non vacantem: talem enim promissionem videtur involvere receptio canonicorum supernumerariorum, cum expectatione futuræ præbendæ.

24. *Posse fieri talem canonicorum supernumerariorum receptionem probatur ex consuetudine, etiam Romæ vigente.* — Et quidem, quantum attinet priorem partem propositæ quæstionis, posse fieri dictam canonicorum supernumerariorum receptionem; suadet praxis et consuetudo passim recepta in Ecclesiis cathedralibus, atque collegiatis. Et talem consuetudinem, vi cujus canonici recepti, infra certum tempus, et aliquando ad annum, aliquando ad duos vel plures annos, non possunt petere portiones suas, sive præbendam; etiam obtinere Romæ, et quidem approbatam, testatur Innocentius in c. *Dilectus filius.* 19. vers. *Et quod diximus.* et Joan.

Andreas, ibid. n. 4. de *Præbend.* Qualem proinde consuetudinem, longævo jam tempore continuatam, atque a viris peritis, simulque conscientiosis practicantam, temere damnare non licet.

25. *Atque ex jure canonico.* — Idipsum satis aperte desumitur ex jure canonico. Nam in c. *Cum M. 9. de Constitut.* quatuor tales supernumerarii canonici leguntur recepti, nec factum illud a Papa fuit improbatum: quin potius est approbatum, cum Pontifex jusserit eisdem de superexercentibus fructibus provideri. Accedit c. *Relatum. 9. de Præbend.* ubi quidam magister in Ecclesia Cantuariensi canonicus est institutus sub promissione de conferenda sibi præbenda proxime vacatura, cui etiam conferendam esse primam præbendam, cum in Ecclesia ipsa vacaret, Pontifex censuit, eamque conferri mandavit. Simile quid habetur in c. *Dilectus filius. 19. eod.* ubi Papa talem receptionem canonici supernumerarii expresse approbat, illis verbis: « Quod est licitum, approbantes: » notat Innocentius n. 1. vers. *Item hoc habes.* Fagnanus, ibid. n. 8. citans alios. Concordat c. *Cum super. 8. h. t.* ubi pariter quis legitur receptus in canonicum supernumerarium, jussitque Papa, ut ipsi quam cito se facultas obtulerit, præbendale beneficium conferatur. Nec immerito: « Quia non congruum, ut præbenda careat, qui in canonicum noscitur esse receptus, » ut inquit Pontifex cit. c. *Relatum. 9. de Præbend.* Qualiter autem istud fieri possit non obstantibus dictis quæst. præced. dubium remanet. Pro cuius resolutione

26. *Valida est receptio canonici supernumerarii, quando ea fit pure et simpliciter, etsi cum intentione, ut habeat præbendam primo vacaturam.* — Resp. II. Quando receptio canonici supernumerarii fit pure et simpliciter, etsi cum intentione, ut receptus habeat præbendam primo vacaturam, valida est receptio ipsius. Ita Glossa in c. *Cum M. 9. de Præbend.* quam Glossam esse tenendam, notat Abbas, eod. cap. n. 28. et 29. et Fagnanus, ibid. n. 58. asserens ita indubitanter esse concludendum, et alii. Idque desumitur ex juribus num. præced. allegatis; ac præsertim ex c. *Dilectus filius. 19. de Præbend.* et c. *Pro illorum. 22. eod.* juncta Glossa fin. hic, inde inferente, quod si canonici aliquem recipiant ultra numerum, etiam sua auctoritate, non augeant numerum præbendarum, licet augeant numerum canoni-

corum; ut c. *Cum M. 9. de Constitut.* cum similibus. Accedit ratio, quia in tali casu nulla fit promissio beneficii, vel præbendæ vacaturæ; sicque talis receptio non urgetur ex hactenus dictis, nec aliunde continet quid contra jus commune. Assumptum probatur: Quia, cum aliud sit canonica, aliud præbenda, juxta Glossam in cit. c. *Cum M. 9. de Præbend.* estque jam dictum supra tit. V. de *Præbendis. § 3. n. 57.* in casu nostra conclusionis canonica non promittitur, sed de præsentis confertur pure ac simpliciter: neque etiam fit promissio præbendæ in posterum vacaturæ, hoc ipso, quod canonica conferatur pure ac simpliciter, sicque absque pacto, seu promissione ipsius præbendæ.

27. *Debetque huic conferri præbenda, quam primum vacaverit: et hoc ratione connexionis canonicatus cum præbenda.* — Nec obstat, quod canonico supra conferri præbenda, quamprimum vacaverit, c. *Relatum. 9. de Præbend.* cum concordantiis. Resp. enim cum Abbate in c. *Cum M. n. 29. de Constitut.* et aliis, quod ejusmodi canonicus supernumerarius debeat quidem habere præbendam proxime vacaturam; id tamen non fieri ratione promissionis (hæc enim non intervenit; et, si interveniret, nullius foret roboris) sed ratione canonicatus jam recepti, seu ex vi connexionis, quam jure sic disponente habet canonica ad præbendam: « Quia videtur indignum, ut receptus in canonicum præbendæ beneficio defraudetur, » prout loquitur pontifex in d. c. *Dilectus filius. 19. § Cum ergo. de Præbend.* Glossa in cap. II. *Indirecte. h. t. in 6.* Fagnanus, c. *Cum M. n. 63. post Innocentium ibid. n. 6. de Constitut.*

28. *Si qui recipiatur in canonicum cum promissione præbendæ vacaturæ, valida etiam est receptio in canonicum, non vero promissio præbendæ.* — Resp. III. Quod si vero quis recipiatur in canonicum supernumerarium, et vel in continenti, vel ex post facto promittatur ipsi præbenda proxime vacatura: tunc valida quidem est receptio in canonicum, non vero promissio præbendæ vacaturæ. Ita Glossa in c. *Detestanda. 2. Indirecte, h. t., in 6;* Fagnanus, cit. c. *Cum M. a n. 59. usque ad 69,* allegans alios. Conclusio hæc quoad utramque partem desumitur ex sæpe cit. c. *Dilectus filius. 19. de Præbend.* ubi compositio inter legatum Sedis apostolicæ, et episcopum capitulumque Linconien- se, ut quis reciperetur in canonicum, fructus

tamen præbendæ percipere non deberet, nisi loco proximo vacaturo: approbatur quoad priorem partem, eo quod aliquem « in canonicum supernumerarium recipi, canonicis non obviet institutis: » reprobatum autem quoad partem posteriorem, seu quoad promissionem de fructibus præbendæ percipiendis loco primo vacaturo; eo quod « vacaturam expectare præbendam, Lateranensi concilio non sit dubium obviare, » prout argumentatur Pontifex ibidem. Confirmatur: quia aliud est canonica, aliud præbenda, ut dictum: simulque in illis, quæ sunt ab invicem separabilia, « utile non debet per inutile vitari. » juxta reg. 37. jur. in 6. ergo non mirum, quod promissio vacaturæ præbendæ, utpote facta contra concilium Lateranense, relatum in c. *Nulla. 2. h. t.* sit ipso jure invalida: bene tamen valeat receptio alicujus in canonicum supernumerarium, utpote nullo jure prohibita. Per hanc enim confertur canonica pure, et de præsentis; non vero promittitur aliqua in posterum vacatura: unde hæc, veluti quid distinctum, atque separabile a præbenda, non debet per invalidam, sicque inutilem promissionem præbendæ vitari.

29. *Et quæ disparitas? Expressa nocent: non expressa non nocent.* — Dices. Si in dato casu valida est receptio alicujus in canonicum, seu collatio canonice; ergo hoc ipso etiam debet valere adjuncta promissio præbendæ vacaturæ. Probatur consequentia. Quia hæc promissio aliud non est, quam expressio illius, quod de jure communi tacite inest; cum ex vi connexionis, jurisque dispositione, habenti canoniam debeatur præbenda. Resp. neg. consequent. Quia promissioni vacaturæ præbendæ resistit concilium Lateranense in cit. c. *Nulla. 2. h. t.* eo quod induceret votum captandæ mortis proximi, si valeret. Unde si hæc expresse fiat, erit invalida, ob resistantiam juris communis, tale pactum reprobantis: secus, si conferatur canonica simpliciter ac pure, etsi cum intentione suo tempore recipiendi, vel conferendi vacaturam præbendam: nam talis intentio nullum continet pactum, seu promissionem habentem vim obligandi. Unde hic subintrat illud, quod l. *Expressa. ff. de Reg. jur.* habetur: « Expressa nocent, non expressa non nocent. »

30. *Connexitas canonice cum præbenda, quid operetur?* — Nec urget connexitas canonice cum præbenda, jurisque communis disposi-

tio. Nam inde solum sequitur « quod non sit congruum, ut præbenda careat, qui in canonicum noscitur esse receptus; » prout loquitur textus sæpe cit. c. *Relatum. 9. de Præbend.* Sive, « quod videtur indignum, ut receptus in canonicum præbendæ beneficio defraudetur: » juxta c. *Dilectus filius. 19. eod.* Nullibi tamen habetur, quod ex receptione alicujus in canonicum, jus ad vacaturam præbendam eidem acquiratur: nam quod capitulum jus ad primam vacaturam dare non possit, sed solus Papa, constat ex cit. c. *Nulla. h. t. et c. Detestanda. eod. in 6.* Ubi, cum Glossa *Indirecte*, dixisset, quod receptus in canonicum « ex receptionis virtute debet habere præbendam: » illico Glossa marginalis dictum illud corrigi, asserendo, non debere intelligi, quod præbenda ita sit debita, ut sit affecta, juxta notata in c. *Si soli. in gloss. ult. ultra. med. Indirecte. eod. in 6.*

31. *Differentia inter receptionem alicujus in canonicum, et inter promissionem præbendæ vacaturæ.* — Unde doctores, ac signanter Fagnanus, cit. c. *Cum M. n. 62. et 63. post Joan. Andream, ibid. n. 11. de Constitut.* et Innocentium c. *Inter cætera, circa fin. de Præbend.* et alios, notabilem dant differentiam inter receptionem alicujus in canonicum supernumerarium, et inter promissionem vacaturæ præbendæ. Quia, si talis promissio foret valida, competere canonico illi, veluti promissario, jus respectu talis præbendæ, adeo, ut haberet actionem contra alium, cui præbenda illa postmodum se invito conferretur, eamque possideret (nam ex pacto, puta, ex promissione valida, oriri actionem secundum canones, patet ex cap. I. et III. de *Pactis*, cum concordantiis) sicque subintraret etiam votum captandæ mortis alterius, a concilio Lateranensi reprobatum. Secus dicendum de receptione alicujus in canonicum supernumerarium a capitulo facta: nam huic confertur solummodo canonica, et quidem de præsentis: ad vacaturam præbendam vero jus non datur, neque dari potest, ob resistantiam concilii Lateranensis sæpe d. c. *Nulla. 2. h. t. relati;* sicque cessat ratio, sive periculum voti captandæ mortis alterius.

32. *Receptio alicujus in canonicum supernumerarium, non reddit affectam præbendam primo vacaturam.* — Huc accedit declaratio sac. congregationis concilii Tridentini, quam refert Fagnanus, cit. c. *Cum M. n. 63. de*

Constitut. quæ censuit, « Posse ab episcopo canonicos supernumerarios creari, ea tamen conditione, ut nullum jus ad præbendam vacaturam habeant; vel vendicent sibi ex tali erectione. » Aliam consimilem declarationem ejusdem sac. congregationis, ad sess. 24. cap. XIX. *de Reform.* editam, refert Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. § 1. *Proœm.* n. 64. sequentibus verbis: « Ex hoc decreto expectativarum abrogatarum colligitur, non posse erigi canonicatum supernumerarium ad futuram præbendam: » nempe, hanc in posterum vacaturam promittendo, adeo ut de jure sit debita canonico ultra numerum recepto; atque reddatur affecta, ita nempe, ut si alteri, etiam ignorantî, vel ab ignorantibus postea conferatur, non valeat collatio. Etenim capitulum jus ad præbendam primo vacaturam dare non potest, ut dictum.

33. *Unde hæc valide cuiquam alteri conferatur, etsi illicite.* — Inferitur proinde, quod si episcopus, aut capitulum, prætermissis canonico supra numerum recepto, præbendam proxime vacantem conferret alteri; illicite quidem ageret, et contra dispositionem juris communis, utpote indignum reputantis atque incongruum, ut receptus in canonicum præbenda careat: non tamen eam conferret irvalide. Prout in simili habetur c. *Si soli.* h. t. in 6. ibi: « Licet si contra faciat, puniendus existat: ei tamen potestas sic non admittitur conferendi, quin teneat alteri facta collatio ab eodem. » Hinc Glossa in cit. c. *Si soli.* §. *Firmitatem,* h. t. in 6. post medium, ait, « Si uterque auctoritate capituli expectet, de æquitate deberetur primo præbenda: si tamen capitulum eam secundo, vel neutri, sed tertio conferat, tenet collatio; quia capitulum jus ad primam vacaturam dare non potuit, sed solus Papa, c. *Detestanda.* eod. in 6. »

34. *Alia instantia, probans valere promissionem præbendæ vacaturæ, dissolvitur.* — Quod, si contra hactenus dicta objicias: Teneat episcopus tali canonico supernumerario conferre præbendam etiam vi suæ promissionis, si quam fecit; ergo. Antecedens probatur ex c. *Relatum.* 9. *de Præbend.* ibi: « Et Præbendam, si qua nunc vacat, vel cum ibi primo vacaverit, secundum promissionem tuam concedas liberaliter. » Ubi Glossa §. *In promissis,* ait, hanc promissionem valere; ergo. Resp. Negando antecedens, cum suæ probationis consequentia: nam, ut notat Fagnanus, in c. *Cum M.* n. 38. *de Constitut.*

contra Glossam illam est communis opinio, a qua non videtur recedendum. Nec obstat allegatus textus. Licet enim Papa mandet ibi conferri præbendam juxta promissionem, non tamen ex promissione jus aliquod erat acquisitum canonico; sed ad majorem aggravationem archiepiscopi, recusantis recepto in canonicum conferre præbendam, Papa ponderat illam promissionem: prout notat Abbas, in c. *Dilectus filius.* 19. n. 5. *de Præbend.* ac sequitur Fagnanus, ubi supra n. 62. (ADNOTATIO V.)

35. *An canonici supernumerarii debeant habere stallum in choro, vocem in capitulo, et distributiones quotidianas? Quoad hoc standum est speciali consuetudini Ecclesiæ, ubi ea viget.* — Quæritur III. Utrum canonici supernumerarii debeant habere stallum in choro, vocem in capitulo, et distributiones quotidianas? Resp. I. Quando circa hoc alicubi viget specialis consuetudo Ecclesiæ, tunc standum est illi consuetudini. Ita Glossa in c. *Cum M.* §. *Ultra numerum.* et Abbas, ibid. n. 29. *de Constitut.* et Fagnanus, c. *Dilectus.* il. 1. n. 16. et 17. *de Præbend.* asserens Glossam illam communiter recipi: et hoc procedit juxta limites consuetudinis, seu juxta principia generalia, quæ lib. I. *Decretal.* tit. IV. *De Consuetudine,* tradi solent. Unde alicubi consuetudo habet, ut canonici supernumerarii, de voluntate propria capituli ultra numerum recepti, si præsentis, choroque interessentes existant; habeant quidem stallum in choro, gaudeantque distributionibus quotidianis. arg. c. *Dilectus filius.* 49. *de Præbend.* non autem habeant vocem in capitulo: de quo videantur dicta superius tit. V. n. 58. et seqq. *de Præbend.*

36. *Et quid dicendum seclusa tali consuetudine speciali.* — Resp. II. Quod si circa hoc non habeatur specialis consuetudo Ecclesiæ, variæ extant doctorum opiniones; uti videre est apud Abbatem, cit. c. *Cum M.* n. 29. et 30. *de Constitut.* et Fagnanum, ubi supra n. 16. Breviter tamen videtur dicendum, quod si quis a capitulo simpliciter recipiatur ultra numerum, taliter receptus debeat habere stallum in choro, vocem in capitulo, et distributiones quotidianas, expectando tamen præbendam, donec vacaverit. Quia enim talis simpliciter receptus est ad jus canonicæ, consequenter debet habere jura canonica: sibi que imputent capitulares, qui eum taliter receperunt. Secus, quando receptio ultra numerum fit capitulo non simpliciter, sed eo

adjuncto, ut sit supernumerarius; nam talis adjuncto, seu protestatio denotat, quod capitulum noluerit frangere numerum; sicque nec conferre jura canonica ordinaria, sed solummodo jus quoddam extraordinarium, ac præparatorium ad ea; prout pluribus tradit Fagnanus, cit. c. *Dilectus filius.* il. 1. n. 21. 22. et seqq. *de Præbend.*

§ III.

DE GRATIIS EXPECTATIVIS, RESERVATIONIBUS MENTALIBUS, ET NONNULLIS ALIIS.

37. *Gratiæ expectativæ, quæ?* — Quæritur I. Quid sint gratiæ expectativæ, atque reservationes mentales; et qualiter prohibita? Resp. I. Gratiæ expectativæ sunt illæ, quæ dantur ad obtinendum beneficium nondum vacans, sed postea vacaturum. Et dicuntur, *Expectativæ:* eo quod illi, quibus conferuntur, jubeantur expectare usque ad tempus futuræ vacationis, et tunc primum consequantur effectum talium gratiarum. Nam quod Papa possit tribuere jus in beneficiis vacaturis, textus est in c. *Licet.* 2. *de Præbend.* in 6. ibi: « Verum etiam jus in ipsis tribuere vacaturis, » cum similibus: quidquid sit de aliis prælatibus inferioribus, antiquitus talem potestatem sibi arrogantiibus.

38. *Reservationes mentales, quæ; et qualiter differant?* — Porro Reservationes mentales, olim non musitata, fieri censebantur, quando, v. g. Papa reservabat beneficium in specie, aut in genere, per bullam aut breve, ut personæ gratæ exinde provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat. Et hujusmodi reservationes appellantur *mentales:* quasi in mente retentæ quoad personam, cui Pontifex providere volebat: hanc enim Papa a principio non exprimebat, sed quando postea vacaverat beneficium, tunc primum tali vel tali personæ mandabat provideri de illo. Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. § 1. *Proœm.* n. 66. et 67. post Cassadorum, decis. 4. *de Reservation.* n. 1. et seqq.; Simonetam *de Reservat.* q. 4. n. 2. et 20. et Mandosium in reg. 11. q. 4. n. 2. Unde reservationes mentales differunt a gratiis expectationis, quod in istis mox a principio exprimitur persona, cui beneficium vacaturum conferri debet, non vero in reservationibus mentalibus.

39. *Sunt abrogatæ per concilium Tridentinum, sess. 24. cap. XIX. de Reform.* — Resp. II.

Gratiæ expectativæ, necnon reservationes mentales, et quæcunque aliæ gratiæ ad vacatura, novissime a concilio Tridentino, sess. 24. cap. XIX. *de Reform.* sublata fuerunt, et abrogatæ, illis verbis: « Decernit sancta synodus, mandata de providendo, et gratias, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius etiam collegiis, universitatibus, senatibus, et aliis singularibus personis, etiam sub nomine *Indulti,* aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reservationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, concedantur; et hactenus concessa, abrogata esse censeantur. Hæc ibi: Concordat c. *Nulla.* *de Concession. præbend.* et c. *Detestanda.* 2. eod. in 6.

40. *Loquendo de episcopis, et aliis prælatibus Papa inferioribus: non item de summo pontifice. Papa potest jus tribuere in beneficiis vacaturis.* — Resp. III. Nihilominus prædicta prohibitio, seu gratiarum expectativarum, et reservationum mentalium abrogatio, solum intelligenda est de episcopis, et aliis prælatibus Papa inferioribus; non autem de ipsomet summo pontifice. Ita communis. Nam, quod Papa possit jus tribuere in beneficiis etiam primum vacaturis, textus est in c. *Licet.* 2. *de Præbend.* in 6. dicens, « quod beneficiorum ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum noscatur Pontificem pertinere: ita quod non solum ipsa, cum vacant, potest de jure conferre, verum etiam jus in ipsis præbere vacaturis. » Ubi Glossa §. *Vacaturis.* notanter addit. Quod alius non potest, cap. II. *de Concess. Præbend.* Etiam legatus a Latere, ut. c. *Dilectus filius.* t. XIX. *de Præbend.* Concordat c. *Ne Captandæ.* 3. h. t. in 6. ibi: « Ex benignitate gratiarum Sedis apostolicæ: » ubi proinde, sicut et c. *Auctoritate.* eod. in 6. et alibi, sæpe, hujusmodi gratias expectativas ad beneficia vacatura, per Papam concessas fuisse, legitur.

41. *Intelligendo istud de potestate sua absoluta, non de ordinaria.* — Nec obstat proxime relata prohibitio concilii Tridentini. Resp. enim inde solum sequi, quod Papa non possit jus tribuere in beneficiis vacaturis, per viam juris communis; seu (ut alii loquuntur) de potestate sua ordinaria, ac secundum jus commune regulata: secus loquendo de potestate sua absoluta, et suprema, atque